



# «Η Πόλη και η περιοχή της»

Διαχείριση του μνημείου ενταγμένο στο αστικό περιβάλλον και την πόλη

## «Το Μετρό της Αθήνας»

(εισήγηση 28-11-2017)

# Ερευνητικά Ερωτήματα

1. Ποιο είναι το έργο;
2. Αρχαιολογική διαχείριση μνημείων, ιδιαίτερα σε αστικό και περιαστικό χώρο σε ένα μεγάλο δημόσιο έργο
3. Τι περιλάμβανε;
4. Ποια είναι η κατάσταση σήμερα;
5. Συγκρίσεις, ομοιότητες και διαφορές σε σταθμούς
6. Σκέψεις για το μέλλον
7. Νέες οπτικές



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

## ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ  
ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ  
ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΠΟΛΗ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

# Το έργο

Οι ανασκαφές  
των Αθηνών για  
το έργο του  
Μητροπολιτικού  
Σιδηροδρόμου  
(1992-1997)



Οι δύο βασικές γραμμές του Μητροπολιτικού Σιδηροδρόμου Αθηνών.  
Σημειώνονται οι σταθμοί και τα φρέατα εξαερισμού, όπου διενεργήθηκαν ανασκαφές.

# Μητροπολιτικός Σιδηρόδρομος – Μετρό Αθηνών

- 1992: Σχεδιασμός ανασκαφικού προγράμματος (φόβοι και ανησυχία για καταστροφική σύγκρουση ή δημιουργική επαφή με τις αρχαιότητες )
- Συνέργεια μεταξύ των Εφορειών Αρχαιοτήτων (Γ΄ και Α΄ και Β΄) και της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ με την εργολήπτρια εταιρεία ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ
- 20 αρχικά σταθμοί και αντίστοιχα φρέατα – ανασκαφές με τον χαρακτήρα της αναγκαιότητας αλλά και της υποχρέωσης απέναντι στην πόλη, στην ιστορία, στα μνημεία και στο φυσικό της κάλλος

# Μητροπολιτικός Σιδηρόδρομος – Μετρό Αθηνών

- Εκτεταμένοι χώροι των Σταθμών (από 2,5 έως 7 στρέμματα) αλλά και των Φρεάτων (από 500 έως 1000 τ.μ.)
- Αποσπάσθηκε μεγάλος μέρος του Βαλανείου της λεωφόρου Αμαλίας μαζί με πολλά άλλα τμήματα για να αναπαρασταθεί στην Πανεπιστημιούπολη για να αποτελέσει χώρο εκπαίδευσης των φοιτητών της Αρχαιολογίας και όχι μόνο
- «...εκθέσεις των σταθμών που θα οδηγήσουν στην αναζήτηση και την αναγνώριση μιας πόλης που δεν χάνεται κάτω από την άλλη πόλη, όσο θα αγωνιζόμαστε για αυτή...» Λιάνα Παρλαμά

# Σταθμός Σύνταγμα



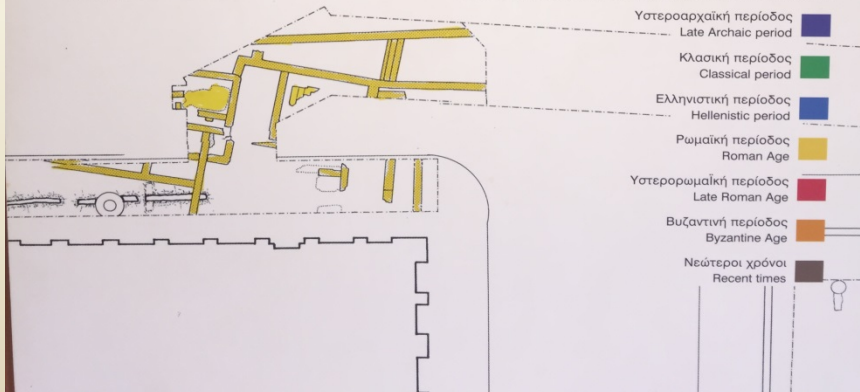
Οι δύο φάσεις της ανασκαφής της περιοχής του Συντάγματος

# Σταθμός Σύνταγμα



Γενική όψη της ανασκαφής στη Λεωφόρο Αμαλίας.  
General view of the excavation in Amalias Avenue.

ΜΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΑ ΧΡΩΜΑΤΑ ΣΗΜΕΙΩΝΟΝΤΑΙ ΟΙ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΦΑΣΕΙΣ  
THE CHRONOLOGICAL PHASES ARE MARKED IN DIFFERENT COLOURS



# Σταθμός Σύνταγμα: Χαρακτηριστικά ανασκαφής

- Περιλαμβάνονται σκάμματα τριών εισόδων
- Η περιοχή κατά την αρχαιότητα βρισκόταν έξω από τα τείχη της πόλης των Αθηνών (ας σκεφτούμε ότι η πόλη έφτανε μέχρι το παλιό Υπουργείο Παιδείας). Στα χρόνια του Ανδριανού συμπεριλήφθηκε στην επέκταση της πόλης που έφθασε μέχρι τις ανατολικές παρυφές του Εθνικού Κήπου
- Προνομιακή τοποθεσία – διέθετε άφθονα νερά λόγω της ροής δύο σημαντικών ποταμών του Ιλισού στα νότια και του μικρότερου αλλά πλουσίου σε νερά Ηριδανού
- Χρήση του χώρου από τους μυκηναϊκούς χρόνους ως την οθωνική περίοδο



# Σταθμός Σύνταγμα

(ανασκαφή σε εμβαδόν 7500 τ.μ.)

Κοίτη του Ηριδανού με Ρωμαϊκό αποχετευτικό αγωγό στο εσωτερικό



Αποκαλύφθηκε εγκάρσια στην λεωφόρο Αμαλίας σε πλάτος που μαζί με τις όχθες υπερβαίνει τα 50 m

Πεισιστράτειος Αγωγός

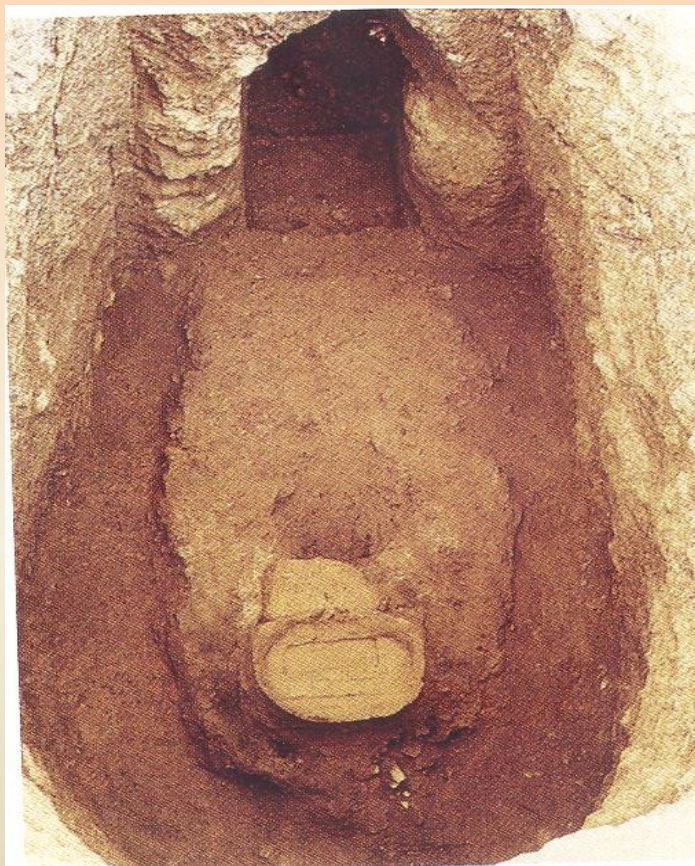


Σε όλες τις φάσεις του έργου έχουμε τμήματα του συστήματος ύδρευσης της πόλης

# Σταθμός Σύνταγμα

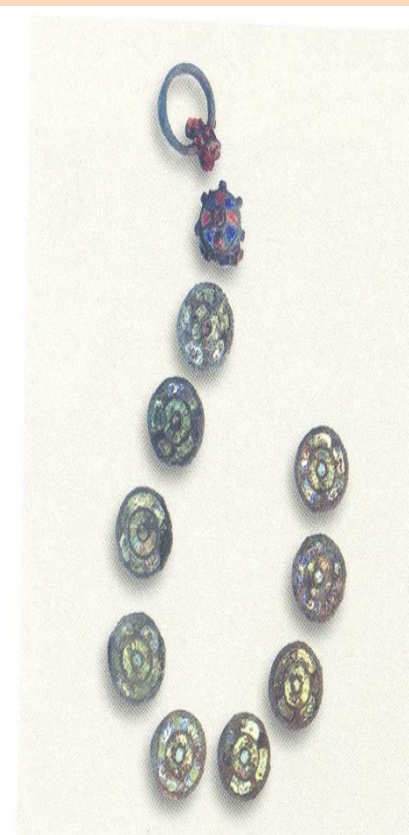
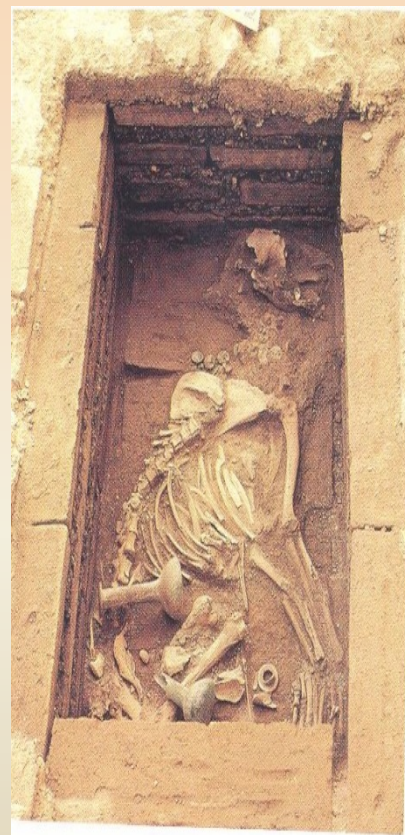
(ανασκαφή σε εμβαδόν 7500 τ.μ.)

Τα χυτήρια



Λάκκος χυτηρίου με πήλινη μήτρα (καλούπι) στον πυθμένα

Ο τάφος του σκύλου με τα κτερίσματά του



Οι χάλκινες εφηλίδες από το περιλαίμιο του σκύλου

# Σταθμός Σύνταγμα

(ανασκαφή σε εμβαδόν 7500 τ.μ.)



Η οδός προς τα Μεσόγεια και τμήμα του κλασικού παρόδιου νεκροταφείου

# Σταθμός Σύνταγμα

(ανασκαφή σε εμβαδόν 7500 τ.μ.)

Λουτρά – η ρωμαϊκή περίοδος



Δωμάτιο με υπόκαυστα που αποτελεί την αίθουσα των καυτών λουτρών (caldarium)

Λουτρά



Το κεντρικό τμήμα του λουτρικού συγκροτήματος (βαλανείο)

# Σταθμός Σύνταγμα

(ανασκαφή σε εμβαδόν 7500 τ.μ.)

Το λουτρικό συγκρότημα



Το λουτρικό  
συγκρότημα  
(βαλανείο).

Επιστημονική τεκμηρίωση σε μεγάλη  
επιφάνεια (περίπου 5000 τ.μ.)

Το ρωμαϊκό υδραγωγείο με το πυκνό  
δίκτυο αγωγών



Αποθηκευτικοί σιροί βυζαντινής περιόδου

# Το Φρέαρ Συντάγματος (Οδός Αμαλίας)



Η κάτοψη της ανασκαφής



Δωμάτια του Βαλανείου

# Το Φρέαρ Συντάγματος (Οδός Αμαλίας)



Αίθουσα με χλιαρά δωμάτια - tepidarium



Λουτρικό συγκρότημα με διαχωριστικά τοίχια

# Το Φρέαρ Συντάγματος (Οδός Αμαλίας)



Το στέγαστρο και ο αρχαιολογικός χώρος σήμερα με αποθηκευτικούς χώρους – σιροί



# Το Φρέαρ Συντάγματος (Οδός Αμαλίας)

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ  
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΡΩΜΑΙΚΟΥ ΛΟΥΤΡΟΥ**

Επιχείρηση έρευνας με σκοπό τον εντοπισμό κτημάτων του ΜΕΤΟΥ, πραγματοποιήθηκε ανεπιτυχώς λόγω της επιρροής των έργων του προγράμματος «Ανατολική Αθήνα».

Με σκοπό να γίνει κατανοητός ο χαρακτήρας του οικοπέδου και του κτιρίου, καθώς και ο χαρακτήρας των ερειπίων, οργανώθηκαν εκδηλώσεις ενημέρωσης. Στόχος της έρευνας ήταν ο εντοπισμός και η καταγραφή γενικά, αλλά και είναι στην ευχέρεια της ερευνητικής ομάδας.

Οι εργασίες έρευνας για τον εντοπισμό κτημάτων του ΜΕΤΟΥ, πραγματοποιήθηκαν με σκοπό τον εντοπισμό των κτημάτων και την ανασκαφή τους. Η έρευνα έδειξε ότι τα κτιριακά ερείπια είναι από την εποχή του 1ου αιώνα μ.Χ. και ανήκουν στην αρχαία πόλη της Αθήνας.

Το κτίριο ανήκει στην ομάδα των κτημάτων που κτίστηκαν στον χώρο του Φρέατος Συντάγματος, μετά την καταστροφή της αρχαίας πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους, που προέκυψε από την καταστροφή της πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους, που προέκυψε από την καταστροφή της πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους.

Η ανασκαφή έδειξε ότι τα κτιριακά ερείπια είναι από την εποχή του 1ου αιώνα μ.Χ. και ανήκουν στην αρχαία πόλη της Αθήνας.

Το κτίριο ανήκει στην ομάδα των κτημάτων που κτίστηκαν στον χώρο του Φρέατος Συντάγματος, μετά την καταστροφή της αρχαίας πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους, που προέκυψε από την καταστροφή της πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους.

Η ανασκαφή έδειξε ότι τα κτιριακά ερείπια είναι από την εποχή του 1ου αιώνα μ.Χ. και ανήκουν στην αρχαία πόλη της Αθήνας.

Το κτίριο ανήκει στην ομάδα των κτημάτων που κτίστηκαν στον χώρο του Φρέατος Συντάγματος, μετά την καταστροφή της αρχαίας πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους, που προέκυψε από την καταστροφή της πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους.

Η ανασκαφή έδειξε ότι τα κτιριακά ερείπια είναι από την εποχή του 1ου αιώνα μ.Χ. και ανήκουν στην αρχαία πόλη της Αθήνας.

Το κτίριο ανήκει στην ομάδα των κτημάτων που κτίστηκαν στον χώρο του Φρέατος Συντάγματος, μετά την καταστροφή της αρχαίας πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους, που προέκυψε από την καταστροφή της πόλης της Αθήνας από τους Βάρβαρους.

Η ανασκαφή έδειξε ότι τα κτιριακά ερείπια είναι από την εποχή του 1ου αιώνα μ.Χ. και ανήκουν στην αρχαία πόλη της Αθήνας.

**MINISTRY OF CULTURE - THIRD EPHORATE OF ATHENS ANTIQUITIES**  
**ARCHAEOLOGICAL SITE OF ROMAN BATH**

This area where a ventilation shaft for the Athens METRO was to be sunk, was excavated and investigated with important results. The archaeological finds were preserved in their place and the ventilation shaft has moved elsewhere.

The district which, until the transition under Hadrian, lay outside the fortified city has been of importance ever since antiquity. Within a few ancient temples and monumental remains its importance is that this district rose over and had a reputation as a place in which many dwellings were constructed. It had a bathhouse mentioned from pre-Roman times and became a world-famous one in the Roman period.

Once Athens had begun to expand during the reign of the emperor Hadrian, the temple of Olympian Zeus had been completed and the triumphal arch built in honor of the emperor had been erected, the district was incorporated into the inner city and new sanctuaries, public and private buildings and baths were constructed in it.

The largest sector of the excavation included a very well preserved bath complex (bathos) (1). It stands on a leveled site 21 m wide between two long and high walls of fine construction in which many re-used architectural members have been incorporated.

The baths contain both northeast, inside the National Gardens, and westward along Amalias Avenue and contain the hypocaust rooms, two prominent bathing rooms and three dormitories. They were established after the Herulan raids at the end of the 1st or early in the 2nd c. A.D. and were later destroyed, but repaired and enlarged during the 6th-8th c. A.D.

The larger of the hypocausts has three floors above ground, some of them cylindrical, some square, and dividing walls. This hypocaust served the roof of the hot-baths (caldarium). Immediately to the north lies another oblong hypocaust, the floor of which was supported on a southeast-southwest masonry column instead of hypocaust (2). This is the room with the warm baths (tepidarium). The two furnaces are connected with the columns by a narrow central passage (4). The hot air was circulated by means of three small chambers. Vertical openings in the walls of the chambers provided ventilation and the heating of the walls themselves.

To the north behind a large well built rectangular tank, with a thick coat of hydraulic plaster inside and marble slabs outside, was supplied water through two openings to two marble basins fixed in it.

In the second phase, occurring in the 6th-8th c. A.D., the hypocaust rooms were repaired and brought back into use. Four sets of chambers were built with brick and mosaic floor - on its walls and underground with a vaulted roof, in it a well was dug for drawing up water. The interior is made of finished masonry (3) and to the left was a smaller or smaller structure, the floor of a room with human figures, fish, birds and crosses. These were the paintings (5) found in the later years as a result of the survey's removal in the early Christian years.

In the Byzantine times city sites for dining taverns were sunk into the floors of the rooms of the bath-houses, some of which were restored in the south side of the archaeological site.

Αναστήθιση λουτρού - Representation of a bath



Επεξηγηματικές πινακίδες και η συνολική εικόνα του αρχαιολογικού χώρου

# Σταθμός Σύνταγμα: Ο εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη



# Σταθμός Σύνταγμα: Ο εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη

## Η πρόκληση:

A) Το όραμα – η βούληση

Η ευτυχής συγκυρία για την λήψη της απόφασης από μια ομάδα οραματικών δημόσιων λειτουργών (Μενδώνη, Μπαμπινιώτης, Λαμπρινουδάκης, Κοντός, Ζαχαριάδου)

B) Ο συγκεκριμένος χώρος επελέγη διότι οι διαστάσεις του προσεγγίζουν σε μεγάλο βαθμό αυτές της ανασκαφής

Γ) Ο χώρος διαμορφώθηκε τελικά σε 3 επίπεδα

Δ) Η μεταφορά και το έργο ολοκληρώθηκαν το 2004

# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Α επίπεδο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

## ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΣΤΑΘΜΟΣ «ΣΥΝΤΑΓΜΑ» (ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΜΑΛΙΑΣ)



1



2



1. Κεντρικό τμήμα λουτρικού συγκροτήματος (βαλανείου) Υστερορωμαϊκών χρόνων (3<sup>ος</sup>-4<sup>ος</sup> / 5<sup>ος</sup>-6<sup>ος</sup> αι. μ.Χ.).
2. Αντίγραφο λάκκου χυτεύσεως χάλκινων αντικειμένων με πήλινη μήτρα στον πυθμένα (5<sup>ος</sup> αι. π.Χ.).
3. Φρεάτιο Ρωμαϊκών χρόνων.

1. Central part of a bath complex (balneum) of the Late Roman Period (3<sup>rd</sup>-4<sup>th</sup> / 5<sup>th</sup>-6<sup>th</sup> centuries AD).
2. Copy of the Foundry with clay mould at the bottom (5<sup>th</sup> century BC).
3. Shaft of the Roman period.

Επεξηγηματική πινακίδα για το Α' επίπεδο

# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Α επίπεδο

Λάκκος Χύτευσης



Τμήμα των θερμών λουτρών



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Α επίπεδο

Γενική άποψη του Α επιπέδου



Τμήμα στεγάστρου του Α επιπέδου



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Β επίπεδο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

## ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ

ΣΤΑΘΜΟΣ «ΣΥΝΤΑΓΜΑ» (ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΜΑΛΙΑΣ)



1. Παρόδιο ταφικό βάθρο και τρεις τάφοι σαρκοφάγοι του 4<sup>ου</sup> αι. π.Χ.
2. Αναπαράσταση της οδού προς Μεσόγεια. Στρωματογραφία με τα οδοστρώματα διαφόρων εποχών (4<sup>ος</sup> αι. π.Χ. – 3<sup>ος</sup> αι. μ.Χ.).
3. Αναπαράσταση της κούφτης του ποταμού Ηριδανού. Λίθινος αποχετευτικός αγωγός Ρωμαϊκών χρόνων στο εσωτερικό της.
4. Πηγάδι Ρωμαϊκών χρόνων.

1. Roadside funeral base and three graves (sarcophagi) of the 4<sup>th</sup> century BC.
2. Reconstruction of the road leading to Mesogeia – Stratigraphy of the road levels of various periods (4<sup>th</sup> century BC – 3<sup>rd</sup> century AD).
3. Reconstruction of Eridanos river bed – Drainage stone conduit of the Roman period inside.
4. Well of the Roman period.

Επεξηγηματική πινακίδα για το Β' επίπεδο

# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Β επίπεδο

Οι σαρκοφάγοι (4<sup>ος</sup> αιώνας π.Χ)



Η διαστρωμάτωση των ιστορικών  
περιόδων





# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη B επίπεδο

Μέρος του δρόμου



Ο αποχετευτικός αγωγός



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη B επίπεδο

Τμήμα του αγωγού



Πηγάδι



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Γεπίπεδο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ - Γ' ΕΦΟΡΕΙΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΩΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

## ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΥ

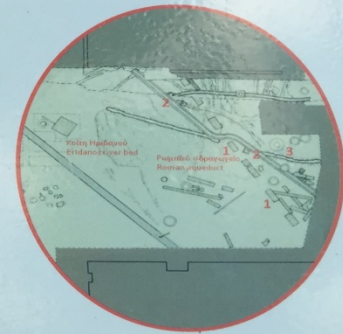
ΣΤΑΘΜΟΣ «ΣΥΝΤΑΓΜΑ» (ΛΕΩΦΟΡΟΣ ΑΜΑΛΙΑΣ)



1



3



1. Πεσσοί υδραγωγείου Ρωμαϊκών χρόνων.
2. Υδραυλικό δίκτυο με αγωγούς και φρεάτια Ρωμαϊκών χρόνων.
3. Πίθοι για αποθήκευση σιτηρών (σιροί) Βυζαντινών χρόνων.

1. Piers of a Roman aqueduct.
2. Hydraulic network of pipes and shafts of the Roman period.
3. Silos for storing cereals of the Byzantine period.

# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Γεπίπεδο

Δίκτυο Αγωγών



Αποθηκευτικός Σιρός



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη Γεπίπεδο

Τμήμα του αγωγού



Άποψη του βαλανείου απο το  
Γ' τμήμα



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη (ενημερωτικό υλικό – εκπαιδευτική διαδικασία)

Τμήμα του αγωγού και άλλα ευρήματα σε επεξηγηματικές πινακίδες

Αναλυτική περιγραφή του έργου σε δυο γλώσσες – σύγχρονες μουσειακές οπτικές



**ΤΑ ΠΑΛΙΟΤΕΡΑ ΕΥΡΗΜΑΤΑ**

**THE EARLIER FINDS**

**ΟΙ ΤΥΦΟΚΥΒΩΝΙΑΚΟΙ ΤΑΦΟΙ ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΟ ΥΑΓΡΙΔΙΟ»**

Το αρχαιότερο κομμάτι της οικιακής στήριξης βρέθηκε στον υπονόμο στην οδό Περικλή το 1976 π.Χ. Η Ελλάδα στα αρχαία χρόνια ήταν ένα ασπασμένο χωρικό κράτος, με κέντρα ανά ανεπτυγμένη κοινότητα. Η ύλη, η οποία καθόριζε τον τύπο της οικιακής στήριξης, οδήγησε σε μόνιμα κεντρικά ή περιφερειακά κέντρα. Τα κέντρα αυτά ήταν οι πόλεις, οι οποίες είχαν την εξουσία να επιβάλλουν τον τύπο της οικιακής στήριξης. Τα κέντρα αυτά ήταν οι πόλεις, οι οποίες είχαν την εξουσία να επιβάλλουν τον τύπο της οικιακής στήριξης. Τα κέντρα αυτά ήταν οι πόλεις, οι οποίες είχαν την εξουσία να επιβάλλουν τον τύπο της οικιακής στήριξης.

**ΤΑ ΕΠΙΧΡΥΜΜΕΝΑ ΤΑΦΟΙ ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΟ ΥΑΓΡΙΔΙΟ»**

Το αρχαιότερο κομμάτι της οικιακής στήριξης βρέθηκε στον υπονόμο στην οδό Περικλή το 1976 π.Χ. Η Ελλάδα στα αρχαία χρόνια ήταν ένα ασπασμένο χωρικό κράτος, με κέντρα ανά ανεπτυγμένη κοινότητα. Η ύλη, η οποία καθόριζε τον τύπο της οικιακής στήριξης, οδήγησε σε μόνιμα κεντρικά ή περιφερειακά κέντρα. Τα κέντρα αυτά ήταν οι πόλεις, οι οποίες είχαν την εξουσία να επιβάλλουν τον τύπο της οικιακής στήριξης. Τα κέντρα αυτά ήταν οι πόλεις, οι οποίες είχαν την εξουσία να επιβάλλουν τον τύπο της οικιακής στήριξης.

**ΤΑ ΧΑΛΚΟΥΡΓΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ Η ΠΑΛΑΙΟΤΗ ΟΔΟΣ ΑΡΧΗΣ**

Το 1976, στην οδό Περικλή, βρέθηκαν τα ερείπια ενός εργαστηρίου χαλκού. Το εργαστήριο αυτό ήταν ένα από τα πρώτα εργαστήρια χαλκού που βρέθηκαν στην Ελλάδα. Το εργαστήριο αυτό ήταν ένα από τα πρώτα εργαστήρια χαλκού που βρέθηκαν στην Ελλάδα. Το εργαστήριο αυτό ήταν ένα από τα πρώτα εργαστήρια χαλκού που βρέθηκαν στην Ελλάδα.

**ΤΟ ΒΡΕΥΣΙΣΤΕΡΟ ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΟ ΥΑΓΡΙΔΙΟ»**

Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής. Είναι ένα αντικείμενο που χρησιμοποιήθηκε για να καθαρίσει τον αγωγό. Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής. Είναι ένα αντικείμενο που χρησιμοποιήθηκε για να καθαρίσει τον αγωγό. Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής.

**Η ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΠΟΛΗ**

Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής. Είναι ένα αντικείμενο που χρησιμοποιήθηκε για να καθαρίσει τον αγωγό. Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής. Είναι ένα αντικείμενο που χρησιμοποιήθηκε για να καθαρίσει τον αγωγό. Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής.

**THE EXHIBITION SPACE IN THE UNIVERSITY CAMPUS**

The exhibition space is designed to provide a comprehensive overview of the archaeological findings. It features a large display case containing the most significant artifacts, including the terracotta pipe and the bronze furnace. The space is also equipped with interactive displays and informational panels to enhance the visitor's understanding of the site's history and the role of the sewerage system in ancient Athens.

**ΤΟ ΒΡΕΥΣΙΣΤΕΡΟ ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΟ ΥΑΓΡΙΔΙΟ»**

Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής. Είναι ένα αντικείμενο που χρησιμοποιήθηκε για να καθαρίσει τον αγωγό. Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής. Είναι ένα αντικείμενο που χρησιμοποιήθηκε για να καθαρίσει τον αγωγό. Το βρέυσιστερο είναι ένα από τα πιο σημαντικά ευρήματα της ανασκαφής.

**ΤΑ ΕΠΙΧΡΥΜΜΕΝΑ ΤΑΦΟΙ ΚΑΙ ΤΟ «ΠΕΡΙΣΤΡΟΦΟ ΥΑΓΡΙΔΙΟ»**

Το αρχαιότερο κομμάτι της οικιακής στήριξης βρέθηκε στον υπονόμο στην οδό Περικλή το 1976 π.Χ. Η Ελλάδα στα αρχαία χρόνια ήταν ένα ασπασμένο χωρικό κράτος, με κέντρα ανά ανεπτυγμένη κοινότητα. Η ύλη, η οποία καθόριζε τον τύπο της οικιακής στήριξης, οδήγησε σε μόνιμα κεντρικά ή περιφερειακά κέντρα. Τα κέντρα αυτά ήταν οι πόλεις, οι οποίες είχαν την εξουσία να επιβάλλουν τον τύπο της οικιακής στήριξης. Τα κέντρα αυτά ήταν οι πόλεις, οι οποίες είχαν την εξουσία να επιβάλλουν τον τύπο της οικιακής στήριξης.



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιόπολη (ενημερωτικό υλικό – εκπαιδευτική διαδικασία)

## Η αρχαιολογική έρευνα

## Ανάλυση της μεταφοράς

### Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Η αρχαιολογική έρευνα που έγινε στο πλαίσιο της Πτυχιακής Συνέλευσης με παρότρυνση του καθηγητή του τμήματος Σπουδών του Μεσογειακού Στρατηγείου Αθηνών αποτέλεσε μιά από τις σημαντικότερες λειτουργίες της Αθήνας, αφού ο χώρος που συνιστά αρχαιολογική κληρονομιά της Αθήνας και στο συνολικό τμήμα της Πτυχιακής Συνέλευσης, εκτείνεται σε περίπου 7.500 τετραγωνικά μέτρα. Η μετάφραση αποτελεί κατά μήκος της διαδρομής Αρκαδίας, δηλαδή ανάμεσα από το 1982 έως το 1987 το μέτρο της 10ης με 104ης οδού, καθώς διέφυγε από τις αρχές του ίδιου καθεστώτος ορισμένα 200. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από το Γ' Γενικό Γυμνάσιο και Παιδαγωγικό Αθηνών με σκοπό να κτιστεί η κεντρική αίθουσα του Βαλκανίου (LATHE) και ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ. Αρχαιολογία που δεν ήταν βασισμένη σε κάποιο αρχαιολογικό υλικό, συμπεριλαμβανομένων παραρτήσεων σε παλαιά θέματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ανακαταστάθηκε από γύρω από τη Γαλαξίας.

### THE ARCHAEOLOGICAL INVESTIGATION

The archaeological excavation conducted in the area of Strymonas Conventual Square, encompassed by the construction of the 10th and 104th Streets of the Athens area, was one of the largest in Athens. An area of 7,500 square meters was explored, along Amalia Avenue and in the east part of Strymonas Square. The major excavation along Amalia Avenue lasted from 1982 until 1987 with an average length of 100 meters and a width of 10 meters. The excavation was carried out by the 3rd Lyceum of Philosophy and Classical Studies of Athens, with personnel and material and technical infrastructure provided by the 10th and 104th Streets. These antiquities which could not be preserved in the same ancient context, were removed, granted on long term loan to the University of Athens and reassembled in this space on its campus.

### Η ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Ο χώρος, όπου είναι οι ανασκαφές, περιλαμβάνεται στο Αρχαίο τμήμα της αρχαίας Αθήνας (1). Η περιοχή αυτή είναι η αρχαιότερη περιοχή της Αθήνας, η οποία περιλαμβάνει και την αρχαία Ακρόπολη. Η έρευνα σε αυτή την περιοχή πραγματοποιήθηκε με σκοπό να κτιστεί η κεντρική αίθουσα του Βαλκανίου (LATHE) και ΣΥΝΘΕΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ. Αρχαιολογία που δεν ήταν βασισμένη σε κάποιο αρχαιολογικό υλικό, συμπεριλαμβανομένων παραρτήσεων σε παλαιά θέματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ανακαταστάθηκε από γύρω από τη Γαλαξίας.

### THE TOPOGRAPHY OF THE AREA

The site excavated by in the eastern part of ancient Athens (1). During Antiquity the area was within the walls of the city of Athens and specifically within the east part of the ancient Dikeion, which ceased to exist when the Ministry of Education was created. An area small for an area like Athens, excavations and excavations were carried out. When Athens expanded westwards, during the reign of Emperor Hadrian, the area now occupied by Strymonas Square, the National Garden and the Strymonas Park was included under the jurisdiction of the city. The area was at a special high-altitude, granted by fortifications, such as the walls and the towers.

REMOVAL – TRANSFER AND RELOCATION OF ANTIQUITIES FROM THE EXCAVATION IN AMALIAS AVENUE TO THE UNIVERSITY CAMPUS IN ZOGRAPHOU

1. A truck carrying the excavated materials and debris.

2. A worker handling the excavated materials.

3. A worker handling the excavated materials.

4. A worker handling the excavated materials.

5. A worker handling the excavated materials.

6. A worker handling the excavated materials.

7. A worker handling the excavated materials.

8. A worker handling the excavated materials.



# Εκθεσιακός χώρος στην Πανεπιστημιάπολη (ενημερωτικό υλικό – εκπαδευτική διαδικασία)

## ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

## Τελική περιγραφή του έργου

ΟΡΓΑΝΩΣΗ-ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ:  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ,  
ΛΗΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

ORGANIZATION-FUNDING:  
MINISTRY OF CULTURE,  
UNIVERSITY OF ATHENS, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

### ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Οργανωτική Επιτροπή:  
Α. ΠΑΠΑΜΑ, Εφορός Αρχαιοτήτων  
Β. ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗΣ, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών  
Ο. ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ, Αρχαιολόγος Γ' Εφορείας Αρχαιοτήτων

Γενικός συντονιστής:  
Β. ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗΣ, Ο. ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ

Αρχιτεκτονική Μελέτη: Κ. ΓΚΙΖΕΛΙΣ, αρχιτέκτων  
Μελέτη εφαρμογής, μελέτη στεγάστρου: Δ. ΚΟΥΤΣΟΥΥΑΝΝΗΣ, αρχιτέκτων  
Στατική μελέτη στεγάστρου: Β. ΒΑΡΟΥΣΑΚΗΣ, πολιτικός μηχανικός  
Επιλογή μελετών έδρασης αρχαίων: Μ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ, πολιτικός μηχανικός

Συντήρηση μεταφοράς επανοστάθιση αρχαίων: Γ.Ρ. ΤΖΑΝΟΥΛΙΝΟΣ, γλύπτης  
Β. ΛΑΜΠΡΙΝΟΥΔΑΚΗΣ, χημικός μηχανικός Θ. ΚΑΡΔΑΜΗΣ, ουνιτήριος  
Α. ΑΝΤΩΝΙΟΣ, εικαστικός καλλιτέχνης  
Επιβλεπή εργασιών επανοστάθισης αρχαίων:  
Ο. ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ, αρχαιολόγος Ε. ΠΑΤΡΟΥΔΑΚΗ, αρχαιολόγος  
Μ. ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ, πολιτικός μηχανικός

Κατασκευή τεχνικού έργου: Κατοικησιολογία ΛΙΒΟΣ Α.Τ.Ε. – ΗΛΙΑΔΟΣ Α.Τ.Ε.  
Επιβλεπή: Ι. ΜΠΑΡΜΠΑΡΕΣΟΣ, Προϊστάμενος  
Μελών Τεχνικής Υπηρεσίας Πανεπιστημίου Αθηνών  
Πυκνότητα εδαφικού χώρου: Dot Imaging E.P.E.

Διαγράμμιση εσωτερικού εκθεσιακού χώρου και φρεσάτιοι παρά. Μ. ΚΑΠΟΝ  
Επίβλεπή παρά: Αρμά Μπαρμπαζή + Ξυλομαζα. Αρμά Μπαρμπαζή  
Ακουστικό σύστημα: KINO S.A. - Α. Χατζηανδρέου

Προϊκτική λίστα: Ι. ΠΑΠΑΜΑ  
Πακέτο λίστα: Ο. ΖΑΧΑΡΙΑΔΟΥ  
English translation: Α. ΔΟΥΜΑΣ

Οι συντελεστές της έκθεσης ευχαριστούν θερμά την Γενική Γραμματεία του Υπουργείου Πολιτισμού κ. ΑΝΝΑ ΜΕΛΕΤΩΔΗ για την προσοχή, τη καλύτερη συμβολή της στην οργάνωση και εκτέλεση του έργου.

### CONTRIBUTORS TO THE EXHIBITION

Organizing Committee:  
L. PAPAUMA, Epor of Antiquities  
V. LAMBROPOULAKIS, Professor, University of Athens  
O. ZACHARIADOU, Archaeologist, III Ephorate of Antiquities

General co-ordinator:  
V. LAMBROPOULAKIS, O. ZACHARIADOU

Architectural Study: K. GIZELIS, Architect  
Application study, shelter study: D. KOUTSOYANNIS, Architect  
Static study for shelter: V. VAROUSAKIS, Civil Engineer  
Studies for foundation-bases for antiquities: M. HADJIGIANIS, Civil Engineer

Conservation-transportation-relocation of antiquities P. TZANOUNLIS, Sculptor  
V. LAMBROPOULOS, Chemical Engineer TH. KARDAMIS, Conservator  
A. ANTONIOS, Visual Artist

Supervision of works to relocate antiquities:  
O. ZACHARIADOU, Archaeologist E. YATROUDAKI, Archaeologist  
M. HADJIGIANIS, Civil Engineer

Construction of technical project: LIBOS A.T.E. – IPHAISTOS A.T.E.  
Supervision of technical project: I. BARMBAREOS, Head of Studies,  
University of Athens Technical Services  
Panels in outdoor space: Dot Imaging Co. Ltd

Creation of interior exhibition space and design of wall panels: M. KAPON  
Panels made by: Michalides Bros + Carpentry: Bougata Bros  
Audiovisual system: KINO S.A. - A. Hadjandreou

Inventory lists: I. PAPAUMA  
Package lists: O. ZACHARIADOU  
English translation: A. DOUMAS

The contributors to the exhibition express their warm thanks to the Secretary General of the Ministry of Culture, ANNA MELETODI, for her invaluable personal input into the organization and execution of this project.

### ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

### ΑΠΟΣΠΛΗ - ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΑΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΑΡΧΑΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΤΗΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥ ΑΜΑΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΠΟΛΗ ΖΟΓΡΑΦΟΥ

Η απόσπαση και μεταφορά αρχαίων αρχιτεκτονικών καταλοίπων από την ανασκαφή της Αμαλίας στο χώρο κατασκευής του Σταθμού ΣΥΝΤΑΓΜΑ του Μετροπολιτικού Σιδηροδρόμου Αθηνών και η επανοστάθιση τους σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο στην Πανεπιστημιάπολη Ζογράφου υπήρξε ένα έργο μοναδικό και πολυδιάστατο, το οποίο εκτελέστηκε βάσει των αποφάσεων, Συμφωνημάτων υπέρβασης διαπιστευμένων εμπειρογνομητών και ειδικών της Γ' Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών, οι οποίοι συντονιστές και επιβλεπείς της εργασίας σε όλα τα στάδια. Στην εκτέλεση του έργου, που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές που δίνουν τη επιβεβαιότητα σε μεμιαία και αρχαιολογικούς χώρους, συνεργάστηκαν ειδικοί επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων.

Το έργο επιβλήθηκε με ειδικά και άλλα μέσα το Υπουργείο Πολιτισμού, το Πανεπιστήμιο Αθηνών, η ΑΤΤΙΚΟ και ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ.

Οι εργασίες απόσπασης εκτελέστηκαν σε δύο φάσεις, το 1993 και το 1994, σε χρονικό διάστημα 60 ημερών από την Επιστάτη ΕΤΑΝΕ Α.Ε και το οικόπεδο βάρος των αποσπασμένων αρχαίων μαζί με τις υποδομές τους σπυλιόθηκε σε 600 τόνοι.

Αφού επιβλήθηκαν τα προς απόσπαση τμήματα έγινε πλήρης τοπογραφική, σχεδιαστική και φωτογραφική τεκμηρίωση καθώς και ειδική σημείωση και εδράση ώστε να είναι δυνατή η ακριβής επανοστάθιση των τμημάτων στη νέα τους θέση. Στη συνέχεια προεπινομήθηκαν προληπτικές εργασίες συντήρησης, μηχανιστική και στήριξη για την ασφαλή αποσπαστική και μεταφορά των αρχαίων. Ακολούθησε ο διαμερισμός των αρχαίων τμήματα με επένδυση και με μηχανικό μέσο, από την ασφαλή απόσπαση τους κατασκευάστηκε σκελετός βάσης από οδοντωμένους και ενδοκείμενους σκυροδέμα και η απόσπασή έγινε μαζί με τμήμα βάρους 4 τόνων ολικής υφιστάσεως κάτω από το επίπεδο έδρασης του αρχαίου. Στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε ειδική συσκευασία, αναγωγή, φόρτωση, μεταφορά και επανοστάθιση των αποσπασμένων μελών. Βασικός ορόσημο υπήρξε το έργο απόσπασης του κεντρικού τμήματος του λοιπού συγκροτήματος, αφού το αρχαίο κτίριο χυρόστηκε να τοποθετηθεί σε 60 τμήματα ανάφης προδιαγραφών, ώστε να είναι δυνατή η ανακατασκευή.

Το διάστημα από βάρους 4 τόνων δεν ήταν δυνατό να αποσπασθεί. Γι αυτό κατασκευάστηκε σκελετός ενισχυτός από γάλακτο κωνοκωνία, ώστε να ληφθεί το ανάγλυφο του βάρους και να καταστεί δυνατή η ανακατασκευή του.

Όλα τα αποσπασμένα τμήματα μεταφέρθηκαν προσωρινά σε ειδικά κατασκευασμένες στήριξης με έδραση για προστασία από την υγρασία και τις ριζικές σήψεις και στη θέση η τελική ουντήρησή τους. Το σύνολο αυτό έργο πραγματοποιήθηκε αμφίδρομη ουντήρησή και γρήγορη με επανεργίες τους κ. Γ. Τριανυφίδη και Β. Λαυραγιόπουλο.

Ο χώρος της Πανεπιστημιάπολης επιβλήθη για την αναστήριξη των αποσπασμένων από το Σύνταγμα λίστα οι διαστάσεις του προεπινομήθηκαν, οι μεγάλοι βόρειοι, κατά τις ανακατασκευές, και άσπαστες βελάδες να πραγματοποιηθούν πακέτο έργο για τη διαμόρφωσή του, όπως αποπληρώσει των πρώτων του Αθηνών, απομακρύνοντας, καθαρίζοντας, εγκαθιστώντας διεθνώς πιστοποιημένο κλπ. Το πρώτο έργο διαμόρφωσης του χώρου και κατασκευής του διαμορφωμένου στεγάστρου η Κατοικησιολογία ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΑΤΟΙΚΗΣΗΣ ΗΛΙΑΔΟΣ με την επιβλεπή της Τεχνικής Υπηρεσίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Όλο το έργο της επανοστάθισης διεκρίθηκε περίπου 2 χρόνια (2001-2003).

Τα αποσπασμένα αρχαία μεταφέρθηκαν οδικά και τοποθετήθηκαν με τη διάταξη που είχαν στην απόσπαση. Πάνω στο βραχώδες έδαφος (ή σε συμπυκνωμένο στρώμα από χυλό κατασκευασμένο) κάλυψε από ασφάλινο σκυροδέμα, πάνω στον οποίο τοποθετήθηκαν τα αρχαία μέλη. Στη συνέχεια οι βάσεις εκκαθαρίστηκαν με σκυροδέμα, γύρω τους εγκαταστάθηκε δίκομο σκυροδέμα ούρων και ο περιβάλλον χώρος καλύφθηκε με σκυροδέμα στο χυλό και κηρύλλοι, ώστε να είναι ασφαλή συνθήκες αποσπαστικής και μεταφοράς. Το έργο επιβλήθηκε πραγματοποιήθηκε με επένδυση μεμιαία και αρχαιολογικούς χώρους είναι διαπιστευμένων εμπειρογνομητών και ειδικών της Γ' Εφορείας Αρχαιοτήτων Αθηνών, οι οποίοι συντονιστές και επιβλεπείς της εργασίας σε όλα τα στάδια. Στην εκτέλεση του έργου, που πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές που δίνουν τη επιβεβαιότητα σε μεμιαία και αρχαιολογικούς χώρους, συνεργάστηκαν ειδικοί επιστήμονες διαφόρων ειδικοτήτων.

Το έργο επιβλήθηκε με ειδικά και άλλα μέσα το Υπουργείο Πολιτισμού, το Πανεπιστήμιο Αθηνών, η ΑΤΤΙΚΟ και ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ.

Οι εργασίες απόσπασης εκτελέστηκαν σε δύο φάσεις, το 1993 και το 1994, σε χρονικό διάστημα 60 ημερών από την Επιστάτη ΕΤΑΝΕ Α.Ε και το οικόπεδο βάρος των αποσπασμένων αρχαίων μαζί με τις υποδομές τους σπυλιόθηκε σε 600 τόνοι.

### FROM THE SYNTAGMA EXCAVATION TO THE UNIVERSITY CAMPUS

### REMOVAL - TRANSFER AND RELOCATION OF ANTIQUITIES FROM THE EXCAVATION IN AMALIAS AVENUE TO THE UNIVERSITY CAMPUS IN ZOGRAPHOU

The removal and transfer of ancient architectural remains from the excavation in Amalias Avenue, at the construction site of Piasia Syntagma Station of the Athens Metro, and their relocation in a specially arranged open-air space in the University Campus, Zographou, was a unique and complex operation executed on the basis of decisions, permits and guidelines of the services of the Ministry of Culture, and primarily of the III Ephorate of Antiquities of Athens, which co-ordinated and supervised the works in all stages. Specialized scholars in various disciplines collaborated on the project, which was carried out in accordance with international standards governing the interventions in monuments and archaeological sites. The project was supported with material and other means by the Ministry of Culture, the University of Athens, the ΑΤΤΙΚΟ and ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΜΕΤΡΟ.

The removal works were carried out in two phases, in 1993 and 1994, within a period of 60 days, by ΕΤΑΝΕ S.A., and the total weight of the detached antiquities, together with their sub-structures, is estimated at 600 tons. After the sections to be removed were selected, full topographical and photographic documentation as well as accurate measured drawings were made. The pieces were also specially marked and plotted, so as to facilitate their exact reassembly in their new location. The next step was the preventive conservation of the antiquities, with impregnations and consolidations to ensure their safe detachment and transport. This was followed by the separation of the ancient pieces, by digging out and by mechanical means, while for their safe detachment a rigid base of iron beams and blasted concrete was constructed, and the detachment was made together with part of the rock or solid earth below the bedding level of the antiquity. After this came the special packaging, hoisting, loading, transport and storage of the antiquities removed from Syntagma Station because its dimensions are largely similar to those of the excavation site. Various works had to be carried out for its arrangement, such as buttressing the slopes of the hill, removing earth and rocks, installing networks, planting vegetation and so on. The technical works of buttressing the space and constructing the two-storey building were undertaken by the LIBOS Construction Company under the supervision of the Technical Service of the University of Athens. The entire project of relocation lasted about two years (2001-2003).

The removed antiquities were brought to this space and placed in the arrangement they had in the excavation. On the rocky ground or on a layer of compressed and reinforced concrete were constructed, upon which the ancient members were set. The bases were then covered with concrete, a network to shed rainwater was installed around them and the surrounding space was covered with compressed gravel and silted earth so that the final assembly would reconstitute the natural substrate of the archaeological excavation. In some cases, for fuller understanding of the archaeological sites, walls and floors of the built houses (on the first level) and above (on the second level) were reconstituted. In order to reconstruct the boundary, corresponding spalls of special cement with pigments were made from the casts of the originals, so that the final exterior surface has the texture and coloration of the bedrock. The slabs were assembled in situ and the shape of the building was reconstituted exactly.

Dora Zachariadou  
Archaeologist of the III Ephorate of Antiquities  
Responsible for the excavation

Dora Zachariadou  
Archaeologist of the III Ephorate of Antiquities  
Responsible for the excavation

# Σταθμός Σύνταγμα - σήμερα

Οχήματα στον αρχαιολογικό χώρο



Παρκινγκ



# Σταθμός Σύνταγμα - σήμερα

Μηδενική συντήρηση



Άστεγοι πάνω στο τείχος



# Σταθμός Πανεπιστήμιο



# Σταθμός Πανεπιστήμιο: Χαρακτηριστικά ανασκαφής

- Ανασκαφή έξω από το βορειανατολικό σκέλος της αρχαίας οχύρωσης των Αθηνών
- Στο σκάμμα των περίπου 1100 τ.μ. στην σημερινή πλατεία Κοραή δεν βρέθηκαν ταφές όπως περίμεναν
- Ταφές βρέθηκαν κυρίως στην οδό Γρηγορίου Ε΄ κατά την διάρκεια αντικατάστασης αγωγού λυμάτων
- Σε 92 τ.μ. αποκαλύφθηκε τμήμα νεκροταφείου κλασικών και ρωμαϊκών χρόνων (38 τάφοι θαλαμοειδείς ανοιγμένοι στο φυσικό βράχο με κτιστή είσοδο, λοξευτά ορθογώνια ορύγματα, κτιστοί μαρμάρινοι, λίθινοι και πήλινοι, πυρές σε ορύγματα, παιδικές ταφές σε αγγεία και λάρνακες)

# Σταθμός Πανεπιστήμιο

## Επεξηγηματική πινακίδα



## Ο εκθεσιακός χώρος



# Σταθμός Πανεπιστήμιο

Αντικείμενα καθημερινής χρήσης



Λαγώβολα και Αγνύφες (υφαντικά βάρη)

Ο εκθεσιακός χώρος



Λάρνακες ταφής

# Σταθμός Πανεπιστήμιο

Ο εκθεσιακός χώρος



Ποια μπορεί να είναι η χρήση του;

Η είσοδος του σταθμού



Ποια είναι η προοπτική του;



# Σταθμός Μοναστηράκι



# Σταθμός Μοναστηράκι

Ο Περιβάλλον χώρος



Η Ρωμαϊκή Αγορά



Η ένταξη του Μετρό σε αρχαιολογική περιοχή

# Σταθμός Μοναστηράκι



Η πανοραμική εικόνα που ζουν εκατομμύρια επισκέπτες το χρόνο

# Σταθμός Μοναστηράκι

Η πλατεία



Το μωσαϊκό των πολιτισμών;

Στην πλατεία η ένδειξη  
αρχαιολογικού χώρου



Ελάχιστοι προσεγγίζουν το μνημείο

# Σταθμός Μοναστηράκι

**Υπερυψωμένο πλεξιγκλάς**



**Οι επισκέπτες δεν αντιλαμβάνονται τι υπάρχει από κάτω**

**Η κοίτη του Ηριδανού**



**Αν προσέξει κανείς είναι εμφανής η ροή του νερού**

# Σταθμός Μοναστηράκι

## Ο εκθεσιακός χώρος



Ποια μπορεί να είναι η χρήση του;



Ποια είναι η προοπτική του;

# Σταθμός Μοναστηράκι

Μέρος του δαπέδου



Αντιληπτό κομμάτι ανασκαφής

Η ροή του νερού στα δεξιά



Ορατό το μέρος που δεν γινόταν αντιληπτό από την πλατεία

# Σταθμός Μοναστηράκι

Ο εκθεσιακός χώρος σε πλήρη ανάπτυξη



Αναφορά στις φάσεις της ανασκαφής



Φυσικό φως από το πλεξιγκλάς της πλατείας



# Σταθμός Μοναστηράκι

Ο εκθεσιακός χώρος σε πλήρη ανάπτυξη



Ο διάδρομος της επίσκεψης από τις εισόδους για έξοδο στον σταθμό ηλεκτρικού σιδηροδρόμου «ΠΡΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑ»

# «Η Πόλη κάτω από την Πόλη»

## Ερωτήματα:

1. Ποια η χρήση του συνόλου του αρχαιολογικού χώρου?
2. Ποια τα μέτρα της πολιτείας και των Εφορειών Αρχαιοτήτων 17 χρόνια μετά?
3. Πανεπιστημιακή γνώση και μνημεία. Νέες προοπτικές του αρχαιολογικού πάρκου?
4. Υπάρχει σήμερα το όραμα εκείνης της περιόδου?
5. Θέμα πολιτικής ή προσωπικής βούλησης?
6. Πώς περνά το μήνυμα στις νεότερες γενιές?
7. Νέα στρατηγική αξιοποίησης και ανάδειξης των μνημείων και στους σταθμούς του Μετρό!!!

Σας ευχαριστώ πολύ!!!

ΜΕ ΤΟ ΜΕΤΡΟ  
ΣΤΗΝ  
ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ

